



Welkom en mededelingen

Aanvangslied: In de stad van koning David (mel. Evangelische Liedbundel 109)

1. In de stad van koning David, in een nederige stal,
lag een kindje in de kribbe, 't was de Koning van 't heelal.
Jezus Christus, God en Heer, daald' op aard als Redder neer.
2. Hij zocht woning op de aarde, om te redden van de dood,
allen die in Hem geloven, die Hem zoeken in hun nood.
Jezus Christus, God en Heer, daald' op aard als Redder neer.
3. Eenmaal zal Hij wederkomen, die eens woonde in een stal.
Hij zal komen op de wolken, zodat elk aanschouwen zal:
Jezus Christus, God en Heer, daald' op aard als Redder neer.

Stil gebed, votum en groet

Gebed

Eerste Schriftlezing: Genesis 3:8-15, 17-19 — Familie Wiebes 1

⁸Toen de mens en zijn vrouw de HEER God in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor Hem tussen de bomen.

⁹Maar de HEER God riep de mens: 'Waar ben je?' ¹⁰Hij antwoordde: 'Ik hoorde U in de tuin en werd bang omdat ik naakt ben; daarom verborg ik me.' ¹¹'Wie heeft je verteld dat je naakt bent? Heb je soms gegeten van de boom waarvan Ik je verboden had te eten?' ¹²De mens antwoordde: 'De vrouw die U mij hebt gegeven om mij terzijde te staan, gaf mij vruchten van de boom en toen heb ik

ervan gegeten.' ¹³'Waarom heb je dat gedaan?' vroeg de HEER God aan de vrouw. En zij antwoordde: 'De slang heeft me misleid en toen heb ik ervan gegeten.'

¹⁴De HEER God zei tegen de slang: 'Vervloekt ben jij dat je dit hebt gedaan, het vee zal je voortaan mijden, wilde dieren wenden zich af; op je buik zul je kruipen en stof zul je eten, je hele leven lang. ¹⁵Vijandschap sticht Ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare; dat verbrijzelt jou de kop, jij bijt het in de hiel.' ¹⁷Tegen de mens zei Hij: 'Je hebt geluisterd naar je vrouw, gegeten van de boom die Ik je had verboden. Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang. ¹⁸Dorens en distels zullen er groeien, toch moet je van zijn gewassen leven. ¹⁹Zweten zul je voor je brood, totdat je terugkeert tot de aarde, waaruit je bent genomen: stof ben je, tot stof keer je terug.'

Zingen: Lied 441: 4 en 5 (Nieuwe Liedboek)

4. Van boeien die mij bonden, ben ik door U bevrijd.
U redt mij ongeschonden uit alle haat en nijd.
U houdt mij hoog in ere. Daarbij valt in het niet
wat alle goud ter wereld aan aardse rijkdom biedt.
5. Niets dreef U uit den hoge naar wat wij mensen zijn,
dan liefde, louter liefde. U ziet de schuld en pijn,
waarmee wij allen falen, maar houdt die grote last,
de wereld met haar kwalen, in uw erbarmen vast.

Tweede Schriftlezing: Genesis 22:15-18 — Peter Zaadstra

¹⁵Toen sprak de engel van de HEER opnieuw vanuit de hemel tot Abraham.

¹⁶Hij zei: 'Ik zweer bij mijzelf — spreekt de HEER: Omdat je dit hebt gedaan, omdat je Mij je zoon, je enige, niet hebt onthouden, ¹⁷zal Ik je rijkelijk zegenen en je zo veel nakomelingen geven als er sterren aan de hemel zijn en zand op het strand langs de zee, en je nakomelingen zullen de steden van hun vijanden in bezit krijgen. ¹⁸En dankzij jouw nakomelingen zullen alle volken op aarde zich gezegend noemen. Want jij hebt naar Mij geluisterd.'

Zingen: Psalm 103: 1 en 5

1. Zegen, mijn ziel, de grote naam des HEREN,
laat al wat binnen in mij is Hem eren,
vergeet niet hoe zijn liefd' u heeft geleid,
gedenk zijn goedheid, die u wil vergeven,
die u geneest, die uit het graf uw leven
verlost en kroont met goedertierenheid.
5. Zoals een vader liefdevol zijn armen
slaat om zijn kind, omringt ons met erbarmen
God onze Vader, want wij zijn van Hem.
Hij die ons zelf uit aarde heeft genomen,
Hij weet, dat wij, uit stof aan 't licht gekomen,
slechts leven op de adem van zijn stem.

Derde Schriftlezing: Jesaja 9:1, 5-6 — Eef Berger

¹Het volk dat in duisternis ronddoolt, ziet een schitterend licht. Zij die in het donker wonen worden door een helder licht beschenen. ⁵Een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal hij dragen: Wonderbare raadsman, Sterke God, Eeuwige vader, Vredevorst. ⁶Groot is de heerschappij en zonder einde de vrede voor de troon van David en voor zijn koninkrijk; ze zijn gegrondvest op recht en gerechtigheid en staan vast voor altijd en eeuwig. De HEER van de hemelse machten brengt dit in zijn vurige liefde tot stand.

Zingen: Gezang 26: 1 en 3

1. Daar is uit 's werelts duistre wolken
een licht der lichten opgegaan.
Kom tot zijn schijnsel, alle volken,
en gij, mijn ziele, bid het aan!
Het komt de schaduwen beschijnen,
de zwarte schaduw van de dood.

De nacht der zonde zal verdwijnen,
genade spreidt haar morgenrood.

3. Wat heil, een Kind is ons geboren,
een Zoon gegeven door Gods kracht!
De heerschappij zal Hem behoren,
zijn last is licht, zijn juk is zacht.
Zijn naam is 'Wonderbaar', zijn daden
zijn wondren van genaad' alleen.
Hij doet ons, hoe met schuld beladen,
verzoend voor 't oog des Vaders treên.

Vierde Schriftlezing: Jesaja 11:1-4a, 6-9 — Wout van Vreeswijk

¹Maar uit de stronk van Isaï schiet een telg op, een scheut van zijn wortels komt tot bloei. ²De geest van de HEER zal op hem rusten: een geest van wijsheid en inzicht, een geest van kracht en verstandig beleid, een geest van kennis en ontzag voor de HEER. ³Hij ademt ontzag voor de HEER; zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn, noch grondt hij zijn vonnis op geruchten. ⁴Over de zwakken velt hij een rechtvaardig oordeel, de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis.

⁶Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam, een panter vlijt zich bij een bokje neer; kalf en leeuw zullen samen weiden en een kleine jongen zal ze hoeden. ⁷Een koe en een berin grazen samen, hun jongen liggen bijeen; een leeuw eet stro, net als een rund. ⁸Bij het hol van een adder speelt een zuigeling, een kind graait met zijn hand naar het nest van een slang.

⁹Niemand doet kwaad, niemand sticht onheil op heel mijn heilige berg. Want kennis van de HEER vervult de aarde, zoals het water de bodem van de zee bedekt.

Zingen: Maranatha ^{Sela}

Wanneer komt de dag? Wanneer, o God,
zal de nacht voorgoed ten einde zijn?

Komt de tijd dat alles anders wordt,
er geen tranen en geen rouw meer zijn?

Iedereen zal zien hoe Jezus komt
op de wolken met bazuïngeschal.
Vol van luister, stralend als de zon;
Heer, hoe lang nog voor U komen zal?

Heel mijn hart juicht als ik U ontmoet!
Wat een vreugde dat U bij mij blijft, voorgoed.
Dan kniel ik neer, voor U mijn Heer.
Jezus, wacht toch niet langer, kom!

Heer, wij zien met groot verlangen uit
naar het eeuwig koninkrijk van God.
Waar uw kerk zal stralen als uw bruid;
met haar bruidegom verenigd wordt.

Heel mijn hart juicht als ik U ontmoet!
Wat een vreugde dat U bij mij blijft, voorgoed.
Dan kniel ik neer, voor U mijn Heer.
Jezus, wacht toch niet langer, kom!

Hef je handen op en kijk omhoog.
Prijs de Heer, aanbid hem met ontzag,
met een brandend hart, vervuld van hoop.
Jezus komt. Er is een nieuwe dag!

Heel mijn hart juicht als ik U ontmoet!
Wat een vreugde dat U bij mij blijft, voorgoed.
Dan kniel ik neer, voor U mijn Heer.
Jezus, wacht toch niet langer, kom!
Jezus, wacht toch niet langer, kom!

Vijfde Schriftlezing: Lucas 1:26-35, 38 — Hilda van Oosterom

²⁶In de zesde maand zond God de engel Gabriël naar de stad Nazaret in Galilea, ²⁷naar een meisje dat was uitgehuwelijkt aan een man die Jozef heette, een afstammeling van David. Ze heette Maria en ze was nog maagd.

²⁸Gabriël ging haar huis binnen en zei: 'Gegroet Maria, je bent begenadigd, de Heer is met je.' ²⁹Ze schrok hevig bij het horen van zijn woorden en vroeg zich af wat die begroeting te betekenen had. ³⁰Maar de engel zei tegen haar: 'Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken. ³¹Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet Hem Jezus noemen. ³²Hij zal een groot man worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en God, de Heer, zal Hem de troon van zijn vader David geven. ³³Tot in eeuwigheid zal Hij koning zijn over het volk van Jakob, en aan zijn koningschap zal geen einde komen.'

³⁴Maria vroeg aan de engel: 'Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog geen gemeenschap met een man.' ³⁵De engel antwoordde: 'De heilige Geest zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw overdekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God.'

³⁸Maria zei: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.' Daarna liet de engel haar weer alleen.

Zingen: Hemelhoog 157: 1, 2 en 3

1. Wij trekken in een lange stoet
op weg naar Betlehem,
wij gaan uw koning tegemoet,
o stad Jeruzalem!
Gezegend die zijn komst begroet
en knielen wil voor hem!
Wij loven U, Koning en Heer, Koning en Heer,
wij loven U, Koning en Heer!

2. Al bent U nu nog maar een kind,
zo hulpeloos en klein,
wij weten dat het rijk begint
waarvan U Heer zult zijn,
een rijk waarin de vrede wint
van oorlog en van pijn.
Wij loven U, Koning en Heer, Koning en Heer,
wij loven U, Koning en Heer!
3. Al gaat de vijand in het rond,
de koning van het kwaad,
al dreigt hij met zijn grote mond
dat hij U eens verslaat,
straks ligt hij dodelijk gewond
wanneer zijn rijk vergaat!
Wij loven U, Koning en Heer, Koning en Heer.
Wij loven U, Koning en Heer!

Zesde Schriftlezing: Lucas 2:1-7 — Tom Smaling

¹In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. ²Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. ³Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. ⁴⁻⁵Ook Jozef ging op weg om zich te laten inschrijven. Samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was, reisde hij van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde. ⁶Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan, ⁷en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het gastenverblijf.

Zingen: Lied 503: 1 en 4 (Nieuwe Liedboek)

1. Wij staan aan een kribbe, aanschouwen de bron,

de oorsprong der schepping, de rijzende zon:
dit leven zal stralen, door God zelf bemind.
Wij groeten de toekomst, gevat in dit kind.

4. Hoe diep ook het duister, waarin Hij verschijnt,
zijn ster aan de hemel heeft alles omlijnd.
Hij is ons tot lichtbron in donkere nacht.
Het zonlicht van Pasen wint hier al aan kracht.

Zevende Schriftlezing: Lucas 2:8-16 — Dick van der Horst

⁸Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. ⁹Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door de stralende luister van de Heer, zodat ze hevig schrokken.

¹⁰De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen dat grote vreugde betekent voor heel het volk: ¹¹vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de messias, de Heer. ¹²Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in doeken gewikkeld in een voederbak ligt.'

¹³En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: ¹⁴'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor de mensen die Hij liefheeft.'

¹⁵Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: 'Laten we naar Betlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons bekend heeft gemaakt.' ¹⁶Ze gingen meteen op weg, en troffen Maria aan en Jozef en het kind dat in de voederbak lag.

Zingen: Gezang 135: 1 en 2

1. Hoor, de engelen zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!
Vreed' op aarde, 't is vervuld:

God verzoent der mensen schuld.
Voeg u, volken, in het koor,
dat weerklinkt de hemel door,
zing met algemene stem
voor het kind van Bethlehem!
Hoor, de engelen zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!

2. Hij, die heerst op 's hemels troon,
Here Christus, Vaders Zoon,
wordt geboren uit een maagd
op de tijd die God behaagt.
Zonne der gerechtigheid,
woord dat vlees geworden zijt,
tussen alle mensen in
in het menselijk gezin.
Hoor, de engelen zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!

Achtste Schriftlezing: Matteüs 2:1-12 — Familie Wiebes 2

¹Toen Jezus geboren was, in Betlehem in Judea, tijdens de regering van koning Herodes, kwamen er magiërs uit het Oosten in Jeruzalem aan. ²Ze vroegen: 'Waar is de koning van de Joden die onlangs geboren is? Wij hebben namelijk zijn ster zien opgaan en zijn gekomen om Hem te aanbidden.' ³Koning Herodes schrok hevig toen hij dit hoorde, en heel Jeruzalem met hem. ⁴Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk samen om aan hen te vragen waar de messias geboren zou worden. ⁵'In Betlehem in Judea,' zeiden ze tegen hem, 'want zo staat het geschreven bij de profeet: ⁶"En jij, Betlehem in het land van Juda, bent zeker niet de minste onder de leiders van Juda, want uit jou komt een leider voort die mijn volk Israël zal hoeden.'"

⁷Daarop riep Herodes in het geheim de magiërs bij zich; hij wilde precies van hen weten wanneer de ster zichtbaar geworden was, ⁸en stuurde hen vervolgens naar Betlehem met de woorden: 'Stel een nauwkeurig onderzoek in naar het kind. Stuur mij bericht zodra u het gevonden hebt, zodat ook ik

erheen kan gaan om het te aanbidden.'

⁹Nadat ze de koning hadden aangehoord gingen ze op weg, en nu ging de ster die ze hadden zien opgaan voor hen uit, totdat hij stil bleef staan boven de plaats waar het kind was. ¹⁰Toen ze de ster zagen, werden ze vervuld van diepe vreugde. ¹¹Ze gingen het huis binnen en vonden het kind met Maria, zijn moeder. Ze wierpen zich in aanbidding voor het kind neer. Daarna openden ze hun kistjes met kostbaarheden en boden het geschenken aan: goud en wierook en mirre.

¹²En omdat ze in een droom de aanwijzing hadden gekregen dat ze niet naar Herodes terug moesten gaan, reisden ze via een andere route terug naar hun land.

Zingen: Gezang 141

1. Ik kniel aan uwe kribbe neer,
o Jezus, Gij mijn leven!
Ik kom tot U en breng U, Heer,
wat Gij mij hebt gegeven.
O, neem mijn leven, geest en hart,
en laat mijn ziel in vreugd en smart
bij U geborgen wezen.
2. Voor ik als kind ter wereld kwam,
zijt Gij voor mij geboren.
Eer ik een woord van U vernam,
hebt Gij mij uitverkoren.
Voor dat uw hand mij heeft gemaakt,
werd Gij een kindje, arm en naakt,
hebt Gij U mij gegeven.
3. Temidden van de nacht des doods
zijt Gij, mijn zon, verrezen.
O zonlicht, mild en mateloos,

uw gloed heeft mij genezen.
O zon die door het donker breekt
en 't ware licht in mij ontsteekt,
hoe heerlijk zijn uw stralen.

Negende Schriftlezing: Johannes 1:1-14 — Ria Fokker

¹In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God.

²Het was in het begin bij God. ³Alles is erdoor ontstaan, zonder het Woord is niets ontstaan van wat bestaat. ⁴In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. ⁵Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.

⁶Er kwam iemand die door God was gezonden; hij heette Johannes. ⁷Hij kwam als getuige, om van het licht te getuigen, opdat iedereen door hem zou geloven. ⁸Hij was niet zelf het licht, maar hij was er om te getuigen van het licht: ⁹het ware licht, dat ieder mens verlicht en naar de wereld kwam.

¹⁰Het Woord was in de wereld, de wereld is door Hem ontstaan en toch kende de wereld Hem niet. ¹¹Hij kwam naar wat van Hem was, maar wie van Hem waren hebben Hem niet ontvangen. ¹²Wie Hem wel ontvingen en in zijn naam geloven, heeft Hij het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden. ¹³Zij zijn niet op natuurlijke wijze geboren, niet uit lichamelijk verlangen of uit de wil van een man, maar uit God.

¹⁴Het Woord is mens geworden en heeft in ons midden gewoond, vol van genade en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader.

Zingen: Gezang 138: 3 en 4

3. Het licht van de Vader,
licht van den beginne,
zien wij omsluierd, verhuld in 't vlees:
goddelijk Kind, gewonden in de doeken!
Komt, laten wij aanbidden,

komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden die Koning.

4. O Kind, ons geboren,
liggend in de kribbe,
neem onze liefde in genade aan!
U, die ons liefhebt, U behoort ons harte!
Komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden,
komt, laten wij aanbidden die Koning.

We bidden gezamenlijk het Onze Vader

Collecte

1. [Kerk](#)
2. [Diaconie](#)

Zingen: Gezang 135: 3

3. Lof aan U die eeuwig leeft
en op aarde vrede geeft,
Gij die ons geworden zijt
taal en teken in de tijd,
al uw glorie legt Gij af
ons tot redding uit het graf,
dat wij ongerept en rein
nieuwgeboren zouden zijn.
Hoor, de engelen zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!

Zegen

